Należytość pocztowa opłacona gotówką

Cena 25 groszy

TYGODNIK ŻYDOWSKI

Organ Organizacji Syjonistycznej w Tarnowie

Rok XI | Tarnów, piątek 28 października 1938 r. | Nr. 43

„Syjonizm dąży do stworzenia publiczno-prawnie zagwarantowanej siedziby dla narodu żydowskiego w Palestynie".

(Bazylea 1897)

Nr. tel. 45 Konto P.K.O. 410.288

Redakcja i administracja: pl. Kazimierza W. 3

Godziny przyjęć od godz. 4 do 5 popołudniu

Rękopisów nie zwraca się

TREŚĆ:

Trzy filary naszego programu

W niedzielę odbyło się w sali kinoteatru „Atlantic" w Krakowie wielkie zgromadzenie wyborcze, urządzone przez Reprezentację Zjednoczonego Żydostwa w Krakowie. Wobec nieprzejrzanych tłumów publiczności kandydat żydostwa krakowskiego na posła na Sejm, prezes Związku Ogólnych Syjonistów, dr Ignacy Schwarzbart, powitany owacyjnie i przez powstanie, przez wszystkich zebranych, wygłosił swoje credo, w którym wyłuszczył powody, dla których idziemy do wyborów do Sejmu i nakreślił program, zadania i obowiązki przyszłej Żydowskiej Reprezentacji Parlamentarnej. Prezes dr Schwarzbart oświadczył m. i.:

Chciałbym dziś rzucić kilka uwag o programie społeczeństwa żydowskiego w tej ciężkiej chwili w państwie polskim, którego jesteśmy obywatelami. Sytuacja, bieg wypadków w ostatnich 3-ch latach od chwili powołania do życia poprzedniego Sejmu do dnia dzisiejszego, zrównał nas, zasypał różnicę i przepaści, jakie istniały w czasach normalnych pomiędzy poszczególnymi stronnictwami żydowskimi. Jeszcze nie wszystkie stronnictwa żydowskie uznają ten fakt wyrównania różnic, ale w **świecie rzeczywistości** różnice te są już niemal całkiem wyrównane. Sytuacja, cierpienia nasze, walka o chleb, o byt, o godność i imię Żyda w państwie polskim złączyła nas w jeden łańcuch, zespoliła nas w jedną gromadę braci, którzy wspólnie dziś walczyć muszą o wspólny interes.

Lekarz czy adwokat, inżynier czy rękodzielnik, kupiec czy przemysłowiec, straganiarz czy sklepikarz, kapitalista czy robotnik, nędzarz czy bogaty — wszyscy stoją wobec tych samych wspólnych zagadnień życia, wszyscy stoją w obliczu tych samych trosk, dręczących nas dzień w dzień, stawających przed nami od ranka, gdy wstajemy i w nocy, gdy spać się kładziemy. Co będzie z Żydostwem polskim jutro?

Społeczeństwo żydowskie w Polsce, mając konstytucyjnie zagwarantowane prawa obywatelskie na równi z innymi obywatelami, spełniało z ochotą każdy obowiązek wobec państwa i w każdej potrzebie służyło państwu.

O ile idzie o współpracę w dziedzinie duchowej, jesteśmy narodem o własnym obliczu duchowym i nie mamy ambicji wpływania na oblicze duchowe narodu polskiego. Jesteśmy narodem, którego księgi liczą lat tysiące i którego hasła duchowe i wartości etyczne mimo haseł nienawiści dzisiejszych czasów, pozostaną na wieki wieków **najwspanialszym wyrazem** dobra i piękna moralności i szlachetności ducha ludzkiego w ogóle. Mamy siły dość, ażeby tkwić głęboko w kulturze polskiej, znać jej literaturę, znać historię państwa i narodu polskiego, a przy tym nie uronić jednej kropli z **naszej prastarej kultury żydowskiej,** z naszej narodowej i religijnej kultury, która jest jak dąb, tkwiący tysiącletnimi korzeniami w glebie, w glebie naszej historii, której nie wyrwie żaden hitleryzm, której nie wyrwie żaden antysemityzm. Potrafi z niej strącić liście, potrafi czasem zgiąć gałąź i oderwać ją od pnia, ale myśmy przechodzili już więcej takich burz, jak ta, którą obecnie przechodzimy.

Omawiając obecne położenie żydostwa, mowca wywodzi: My wierzymy, że potęga i siła Rzeczypospolitej, **potęga Polski jutra,** leży w sile pokolena demokratycznego, które będzie sprawiedliwe wobec wszystkich obywateli państwa i choć obecnie przechodzimy okres cierpień, wiemy o tym, że tak załamała się inkwizycja, tak załamał się carat, tak załamała się średniowieczna siła ciemnoty i tak jak one się załamały, tak załamie się ta siła, która nie jest rodzimie polska i która jest obcą najgłębszym wartościom narodu polskiego, a która została przeszczepiona jak obca roślina na grunt, który trzeba dobrze użyźnić, ażeby się stał podatnym.

Jeżeli my, Reprezentacja Zjednoczonego Żydostwa miasta Krakowa, w tych dniach łamaliśmy się z sobą, jak zachować się wobec problemu wyborów, to przed nami stał **obraz wiecznej walki dobra ze złem,** walki reakcji z demokracją, walki haseł praworządności z hasłami eksterminacji i przed nami stał obraz tych sił, które nie tylko w Polsce, ale i na całym świecie, mimo zwycięskiego pochodu dyktatury i totalizmu w dzisiejszych czasach dojdą znowu do głosu i powiedzieliśmy sobie: w tej chwili, kiedy wielka część frontu społeczeństwa polskiego zwraca się przeciwko nam, kiedy za kilka tygodni zbierze się Sejm, a na nim znowu padną hasła przeciwko Żydom, **hasła nienawiści,** ślepe, tępe, hasła walki przeciwko nam wszystkim, szyderstwo i cynizm odezwą się z kątów sali sejmowej i w chwili, gdy nam krwawić się będą serca i gdy 3 i pół miliona Żydów, chętnych do pełnej ofiary dla państwa we wszystkich warunkach, ofiary mienia, zdrowia i życia, w chwili, kiedy może w jakiejś kuźni pod wpływem obcych wzorów kuć się będą narzędzia walki przeciwko narodowi żydowskiemu w Polsce, to wtedy na trybunie sejmowej miałby nawet nie stać Żyd, ażeby w waszym imieniu, **w imieniu 3 i pół miliona Żydów,** móc rzucić słowo odpowiednie, słowo dobrej woli, a gdy ono ostrza nie załamie, słowo dobre i harde, a gdy i ono nie pomoże, słowo naszej tężyzny i naszego oporu, a gdy i ono nie pomoże, słowo nadziei narodu, który ma 5 tysięcy lat za sobą.

Różnice między nami są zasypane.

Jesteśmy jak kilka kawałków metalu, złożonych na jednym kowadle i na wszystkie równocześnie pada młot. Nie pyta się o to, czy tutaj leży mosiądz, a tam żelazo, a tu spiż, a tu bronz, nie pyta się o to, czy tutaj jest socjalista a tam kapitalista, czy tam ortodoksa, a tu wolnomyśliciel, młot pada na nas, na was, na nas wszystkich, na tych, co w chederach i na tych, co w szkołach powszechnych, na tych w uniwersytetach i na tych, co w jeszibotach.

I pada na całe nasze życie. I w tej chwili, chociaż wiemy bardzo dobrze o tym, że droga posłów żydowskich będzie drogą ciernistą, chociaż wiemy o tym, że droga posłów żydowskich będzie drogą, na której stopy tej małej garstki krwawić będą dzień w dzień, a serca łamać się będą, bo w nie będą strzelały strzały nienawiści, idące przeciwko społeczeństwu żydowskiemu — chociaż o tym wszystkim wiemy, to jednak powiedzieliśmy sobie: Nie — w takiej chwili nie śmie zabraknąć chociażby kilku Żydów, którzy w Waszym imieniu, z Waszych serc i dusz przemawiać tam będą do narodu polskiego, budzić w nim sumienie, ażeby nie było powiedzianym, że **naród żydowski milczał w chwilach niedoli.** Ten moment rozstrzygnął w nas, kiedyśmy się ciężko borykali ze sobą, czy mamy stanąć do wyborów.

To nie jest sprawa partyj. Zarzucano nam, że opuszczamy szeregi demokracji, zarzucano nam, że powinniśmy razem z demokracją polską stać z dala. Ja mam respekt dla poglądów, ale każde społeczeństwo musi we właściwej chwili mieć odwagę czynienia tego, co odpowiada jego interesom i jego godności w danej chwili. Kto na nas rzuca podejrzenie, że opuszczamy obóz demokracji polskiej, ten **popełnia świadomie fałsz.** Stwierdzam tutaj jako kandydat i imieniem tej Reprezentacji, której jestem kandydatem, że droga nasza jest drogą demokracji w sensie najgłębszym, t. zn. drogą, która ludowi ma dać władanie drogą, która poprzez lud ma utwierdzić **zasadę sprawiedliwości wobec wszystkich obywateli.**

Programem garstki posłów żyd. są trzy rzeczy:

1. współpraca z państwem i w państwie polskim dla jego siły, sprawiedliwości, praworządności i demokratycznych jego rządów;

2. obrona interesów żydowskich bez różnicy stanu, zawodu i klasy, oraz

3. odprężenie poprzez nasze przedstawicielstwo, napięcia antysemickiego, jakie istnieje, czy chcemy, czy nie chcemy, pomiędzy znaczną częścią narodu polskiego, a społeczeństwem żydowskim nie tylko w Sejmie, ale i poza nim.

To są 3 filary naszego programu: współpraca z państwem i dla państwa, bezwzględna, dumna, godna obrona interesów narodu żydowskiego w Polsce i szukanie dróg do porozumienia pomiędzy narodem polskim i społeczeństwem żydowskim w Polsce w imię wspólnoty interesów, w imię haseł ludzkości, w imię praworządności słowa i czynu.

Chcemy spełnić ochotnie, bez targów i bez kompensaty nasz obowiązek wobec państwa, a do państwa mamy tylko jedno żądanie:

Niech nam nie będzie macochą, niech nam będzie matką dla wszystkich.

Autobusem po Tarnowie

Zwyczajem rokrocznym, prezydent dr Brodziński urządził w czwartek 20 bm. pokaz robót, dokonanych przez wydziały i przedsiębiorstwa gminne. W pokazie tym brali udział radni i ławnicy miejscy, członkowie miejskiej komisji rewizyjnej, oraz przedstawiciele sfer kupieckich, rzemieślniczych, właścicieli nieruchomości no i oczywiście prasy miejscowej i zamiejscowej.

Zwyczaj ten wprowadzony w Tarnowie przez prezydenta miasta przed kilku laty na wzór wielkich miast i rokrocznie powtarzany — zasługuje na pełne uznanie, gdyż objazdy takie są korzystne tak dla ogółu społeczeństwa i ojców miasta, jak i dla samej gospodarki gminnej. Kontakt bowiem społeczeństwa z organami ustrojowymi samorządu gminnego jest bardzo luźny, a bardzo często utrzymywany jedynie przez egzekutora. Zwykły śmiertelnik przeważnie uważa władze samorządowe li tylko za dalszą śrubę podatkową, za pompę dla wydobycia od niego dalszych opłat, za które — jego zdaniem — nie otrzymuje żadnego ekwiwalentu. Szary obywatel zajęty swą codzienną walką o byt nie dostrzega, że za jego pieniądze powstają różne instytucje dobra publicznego, że stopniowo miasto się rozwija w różnych kierunkach, że z każdym dniem miasto się wzbogaca i że stopniowo podnosi się stan sanitarny, kulturalny i gospodarczy miasta. To wszystko należy obywatelowi pokazać sumarycznie po ukończentu pewnego okresu pracy, a na widok obfitego plonu działalności zarządu miejskiego — stosunek obywatela do władz samorządowych ulegnie niewątpliwie korzystnej zmianie, a jego kontakt z tymi władzami samorządowymi zacieśni się coraz bardziej i nacechowany będzie ufnością i życzliwością.

Jeszcze większe znaczenie objazdy takie mają dla radnych miejskich, którzy rządzą miastem przy kilkumilionowym obrocie rocznym. Przez cały rok radni miejscy obracają się tylko w sferze abstrakcji, operując cyframi w oderwaniu od konkretnej rzeczywistości. Ludziom teoretycznie mało wyszkolonym trudno ująć całokształt pewnego zagadnienia tylko na podstawie przedłożonych cyfr. To też bardzo często radni mogą zatracić poczucie realizmu gospodarczego i powziąć mylne i szkodliwe dla miasta uchwały, a w najlepszym wypadku radny taki w poczuciu swej niemocy i swej nieznajomości może zaniechać jakiej kolwiek inicjatywy i może się stać bezwolnym narzędziem w rękach projektodawców. Tę lukę wypełniają poniekąd objazdy. Tu radny widzi owoce swych uchwał i na zasadzie porównania może wyciągnąć wnioski na przyszłość.

Ostatni objazd odbyty pod kierownictwem prezydenta dra Brodzińskiego wykazał, że miasto nasze rozwija się w każdej niemal dziedzinie. Instytucje opieki społecznej, domy mieszkalne dla robotników, szkolnictwo, drogi publiczne, kanalizacja — wszystkie te dziedziny są objęte intensywną działalnością zarządu miejskiego i wykazują szybki rozwój. Wszędzie wre praca i wszędzie wyczuwa się silną ale troskliwą rękę gospodarza, który czuwa nad tym, by bieżące agendy miejskie były skrupulatnie załatwiane, oraz wytęża wszystkie swe siły, by miasto szybko się rozwijało i aby dorównało swymi urządzeniami wielkim miastom kulturalnym.

Uczestnicy objazdu wyruszyli z pod garażu straży pożarnej przy ul. Brodzińskiego autobusami na stadion przy ul. Gen. Bema. Stadion jest w toku budowy i będzie ukończony z końcem przyszłego lata.

Stadion obejmuje basen pływacki o 25 m. szerokości i 50 m. długości, a głębokość wynosi od 40 cm do 3.20 cm. Woda do basenu dostarczana będzie z pobliskich studzien, przy pomocy specjalnie zbudowanych pomp, a filtry które będą zainstalowane gwarantują oszczędność i czystość wody. Ponadto stadion obejmie plażę piaskową o 50 m długości i 20 m szerokości, 4 korty tennisowe po 40 m. długości i 20 m. szerokości, boisko na gry sportowe projektowane w myśl najnowszych wymogów sportowych o 100 m. długości i 65 m. szerokości. Boisko okolone będzie epileptycznie bieżnią długości 400 m. i szerokości 5 m. W dalszym planie jest budowa trybun dla publiczności, boiska ćwiczebnego długości 90 m. i szerokości 45 m, 6 boisk dla gier małych, oraz ogródka dla dzieci. Basen jest ukończony. Roboty ziemne około splantowania boiska do poziomu są na ukończeniu. Pozostaje jeszcze do wykonania drenaż, oraz nawierzchnia boiska.

Na ul. Dwernickiego obejrzano dwa nowe domy mieszkalne dla robotników, wybudowane przez gminę przy pomocy Towarzystwa Osiedli Robotniczych, kosztem około 300 000 zł. W tym jeszcze roku rozpocznie się budowa trzeciego domu na tej samej ulicy. Wystawione dwa domy obejmują 56 mieszkań składających się z jednego pokoju i kuchni z pełnym komfortem, przy czym czynsz miesięczny wynosi 20 zł.

Baraki miejskie zostały odpowiednio wyremontowane i doprowadzone do odpowiedniego stanu używalności, przy czym czynsz najmu wynosi zł 3.80 miesięcznie.

Targowica otrzymała nowe ogrodzenie estetyczne i przewiewne kosztem około 16 000 zł. Ogrodzenie to zostało sprowadzone z Dąbrowy Górniczej. W tej też ulicy Dwernickiego jest w toku budowa drogi do nowego cmentarza, długości 900 m. Wykonano już tam korytowanie i odwodnienie a częściowo ułożono macadem. Nawierzchnia będzie tu żwirowana, zaś w ulicy Cegielnianej wykonana będzie nawierzchnia betonowa długości 100 m bieżących.

Następnie zwiedzano przedszkole przy ul. Nowodąbrowskiej, gdzie około 100 dzieci przebywa pod nadzorem kwalifikowanych sił od rana do godziny 1 po poł. i gdzie otrzymują śniadania i obiady. Przedszkole to jest utrzymywane z funduszów gminnych, Funduszu Pracy i Komitetu Pomocy Młodzieży. W zakładzie SS Albertynek zbudowano w tym roku nowe zupełnie skrzydło, służące na pomieszczenie 50 sierót.

Piękny rozwój wykazuje w ostatnich latach szpital powszechny, przy czym gmina przyczyniła się do tej rozbudowy szpitala kwotą przeszło 200.000 zł. prócz stałej subwencji wynoszącej rocznie około 20.000 zł we formie bezpłatnego prądu elektrycznego, gazu i wody. W ciągu ostatnich kilku lat wybudowano w szpitalu powszechnym kosztem 120.000 zł oddział dla chorób zakaźnych, obejmujący 35 łóżek. Wybudowano trupiarnię kosztem 16 000 zł. Skład zwłok znajduje się tam poniżej poziomu ziemi. Obok znajduje się kaplica oraz sala sekcyjna W oddziele chirurgicznym dobudowano drugie piętro kosztem 110.000 zł, a sala operacyjna została urządzona według najnowszych wymogów medycyny kosztem około 25 000 zł. Obecnie jest w toku budowa drugiego piętra na budynku frontowym, przeznaczonym dla chorób wewnętrznych.

W dalszym ciągu obejrzano domy gminne przy ul. Warzywnej, oraz drugie piętro szkoły Czackiego, które jest w toku budowy kosztem 60.000 zł.

Na ul. Łaziennej jest na ukończeniu mała hala targowa, obejmująca 48 stoisk dla artykułów spożywczych, oraz halę rybną. Po ukończeniu tych stoisk wszystkie stragany z Burku zostaną usunięte. Budowa tych stoisk pochłonęła około 70.000 zł. W planie jest rozszerzenie tej hali przez zakupienie sąsiadującej t. zw. „Pikulówki", będącej obecnie własnością Komunalnej Kasy Oszczędności.

Na terenie starej gazowni zarząd miejski założył betoniarnię, gdzie wyrabia się płyty chodnikowe przy pomocy maszyny wibracyjnej, krawężniki, oraz kostki według planu inż. Trylińskiego. Jak już w swoim czasie donieśliśmy kostkami tymi zostanie wybrukowana — dla próby — ul. Legionów. Dokonana na miejscu próba wykazała, że wytrzymałość tych kostek jest wielka i z tego powodu znajdą one najprawdopodobniej zastosowanie w szerokim zakresie.

Następnie obejrzano kolektor na ul. Głowackiego, który poprzez ulicę Kościuszki i Ujejskiego zostanie połączony z kolektorem na ul. Mościckiego.

Jeżeli chodzi o drogi publiczne, to w ciągu tego roku wybrukowano kostką porfirową 1.300 m. bieżących na ulicy Mościckiego, na ulicy Dwernickiego rozpoczęto budowę drogi do nowego cmentarza (900 m. bieżących), a na ul. Cegielnianej 100 m. bieżących. Jeżeli chodzi o większe roboty konserwacyjne — to na ul. Klikowskiej naprawiono 2000 m. bieżących (nawierzchnia żwirowana), na ul. Narutowicza i Konarskiego naprawiono po budowie kolektora nawierzchnię o 1.300 m. bież. z kostki nieregularnej. Podobnych napraw po budowie kolektora dokonano na ul. Kolejowej. Na ul. Bernardyńskiej poczyniono próbę pokrycia jezdni asfaltem według projektu pewnej firmy. Próba się nie udała — wobec tego projekt odnośnej firmy został odrzucony.

Na inwestycyjne roboty drogowe wydano łącznie kwotę około 250 000 zł.

W końcu uczestnicy objazdu wyjechali do rzeźni miejskiej, gdzie dokonywana jest przebudowa bójni dla cieląt, poczym prezydent miasta podjął uczestników śniadaniem w budynku dyrekcyjnym. W toku śniadania wygłosili przemówienia p. inż. Szancer, dyr. Pogoda, A. Kaczorowski i prof. Bobrowski. Wszyscy mówcy wyrazili swe zadowolenie z rozwoju miasta, oraz podkreślili wielkie zasługi prezydenta dra Brodzińskiego dla miasta i jego rozwoju. Wszystkim mowcom prezydent dr Brodziński dziękował za słowa uznania wypowiedziane pod jego adresem — i na tym objazd został zakończony.

fr.

Utworzenie jednolitej reprezentacji wszystkich frakcyj syjonistycznych

Z inicjatywy organizacji ogólnych syjonistów odbyło się we środę 26 bm. posiedzenie przedstawicieli wszystkich frakcji syjonistycznych celem utworzenia jednolitej reprezentacji na wzór Krakowa. W posiedzeniu wzięli udział liczni reprezentanci organizacji ogólnych syjonistów, Mizrachi, Hitachduth, Poale Syjon (prawica) i Haszomer Hacair.

Przedstawiciele wszystkich frakcji jednobrzmiąco podkreślili konieczność konsolidacji i utworzenia wspólnego frontu syjonistycznego, szczególnie obecnie kiedy mnożą się trudności przy budowie Państwa Żydowskiego w Palestynie, oraz kiedy sytuacja żydostwa w całym szeregu krajów golusowych pogarsza się z dnia na dzień.

Jednogłośnie uchwalono więc utworzyć jednolitą reprezentację wszystkich frakcji syjonistycznych. — W skład tej reprezentacji weszli następujący towarzysze: dr A. Chomet, dr W. Mandel, Józef Fast, Henryk Holländer, dr Seidenwerg, Regina Gelbowa, A. Sauerstrum, A. Taub. mgr H. Spielman, M. Schwanenfeld, Artur Brigg i dr Katz (ogólni syjoniści). Mgr Primes, L. Birnbaum i L. Kwadratstein (Hitachduth). Wolf Götzler, Chiel Kurz, dyr. I. Schönwetter, I. Kohn i P. Bursztyn (Mizrachi). Chiel Engel i Dawid Orschützer (Poale Syjon prawica). Józef Bruder i Jonas Allweiss (Haszomer Hacair).

Do prezydium wybrani zostali jednomyślnie: prezes — dr A. Chomet, zastępcy prezesa — L. Birnbaum, Wolf Götzler, mgr Spielman i dr Mandel. Mgr Primes — sekretarz, a A. Sauerstrum, Bursztyn i Bruder — zastępcy sekretarza. Skarbnik — Józef Fast, a Chiel Kurz i Chiel Engel — zastępcy skarbnika.

Reprezentacja uchwaliła przesłać pozdrowienie jiszuwowi, spotęgować pracę na rzecz funduszów narodowych, poczynić starania o rozszerzenie obecnej reprezentacji na reprezentację ogólno-żyd. w Tarnowie.

Ponadto Reprezentacja wyraziła oburzenie z powodu ukazania się ulotki, zawierającej fakty niezgodne z prawdą, szkodzącej syjonizmowi, oraz podważającej autorytet organizacji wchodzących w skład Reprezentacji, przy czym polecono prezydium ustalenie formy odpowiedniego zareagowania na powyższy czyn.

Utworzenie reprezentacji syjonistycznej w Tarnowie przyczyni się niewątpliwie do ścieśnienia więzów między poszczególnymi frakcjami syjonistycznymi i do wzmożenia pracy syjonistycznej w Tarnowie.

HANIA LICHTINGER MOJŻESZ SCHNUR

zaręczeni

Tarnów, w październiku 1938 r.

(Osobnych zawiadomień nie wysyła się)

Naszem kochanemu długoletniemu towarzyszowi i członkowi zarządu Mojżeszowi Schnurowi z okazji Jego zaręczyn z p. Hanią Lichtingerówną serdecznie gratulują יזכה להשתתף בשמחת גאולי עמנו

Komitet lokalny Unii Syjon.-Rewizjonistów
Komenda „Brith Hachajalu“
Komenda „Betaru“
w Tarnowie

Kochanemu kol. Mojżeszowi Schnurowi składamy serdeczne gratulacje z okazji Jego zaręczyn z p. Hanią Lichtingerówną.

Samson Glocner, Izak Strauss, Pinkas Glocner

Koledze Mojżeszowi Schnurowi z okazji zaręczyn z p. Hanią Lichtingerówną serdecznie gratulują

W. Weissowie, J. Teitelbaumowie

Z okazji zaręczyn p. Mojżesza Schnura z p. Hanią Lichtingerówną serdecznie gratuluje

Markus Daar

Koledze Mojżeszowi Schnurowi składamy serdeczne gratulacje z okazji zaręczyn z p. Hanią Lichtingerówną.

Samuel Salamon i Chiel Birnfeld

Kochanemu koledze Mojżeszowi Schnurowi z okazji Jego zaręczyn z p. Hanią Lichtingerówną serdecznie gratulują

I. Wachsmanowie, Leser Hudes, Henek Gintel, Samuel Singer, Józef Majerhof

Z okazji zaręczyn naszej współpracowniczki p. Hani Lichtingerówny z p. Mojżeszem Schnurem serdecznie gratulują

Leon Fischer, Leib Weissblüth, M. Feit, S. Kurz

Z okazji zaręczyn kol. Mojżesza Schnura z p. Hanią Lichtingerówną serdecznie gratulują

Wilhelm Gruszow z żoną, Hirsz Weiss

Z okazji zaręczyn naszej kochanej współpracowniczki Hani Lichtinger z p. Mojżeszem Schnurem serdecznie gratulują

Federbuschowie, Steinerówna, A. Zughaft, Vorschirm

ברכותנו הלבביות לחברנו משה שנור לארושיו את העלמה הניה ליכטינגר.

קלמן רובברגר ורעיתו
ליב ארנברג וגוטמן דנקוביץ

Z okazji zaręczyn kol. Mojżesza Schnura z p Hanią Lichtingerówną serdecznie gratuluje

S. D. Leibler

Obywatelki i Obywatele!

Siła narodu i jego obywateli zależna jest od stopnia gotowości i zdolności odpierania ciosów z każdej strony. Naród, który posiada zabezpieczenie w sile moralnej i materialnej swych obywateli, opiera swą przyszłość na mocnych fundamentach.

Wyrazem tej tak szeroko pojętej siły narodu jest **wytrwała i sumienna praca** i rozumnie pojęta **oszczędność**. Owoce pracy i oszczędności stanowią nietylko wartości osobiste. Przedstawiają one siłę wielką a stałą — siłę, zapewniającą **bezpieczeństwo i dobrobyt narodu**.

Dążąc do zwiększenia zasobów materialnych i przezornie nimi gospodarując, każdy obywatel staje się ogniwem zespalającym społeczeństwo w zgodnym wysiłku **podniesienia i udoskonalenia gospodarstwa narodowego.**

Świadomi tych zadań i celów, obchodzimy rok rocznie w dniu 31 października

„Światowy Dzień Oszczędności“

W dniu tym, oceniając wyniki zeszłorocznej naszej pracy, możemy stwierdzić z radością, że kraj nasz wszedł zdecydowanie na drogę poprawy. Odżywają warsztaty pracy, huczą motory fabryk, ożywia się handel i przemysł. Gromadzone w instytucjach oszczędnościowych kapitały zasilają życie gospodarcze, przyczyniając się do podniesienia zamożności kraju i jego obywateli.

Pracujmy więc i oszczędzajmy dla osiągnięcia dobrobytu własnego i ogólnego, i dla zapewnienia sobie i następnym pokoleniom lepszej przyszłości.

Warszawa, październik 1938 r.

Centralny Komitet Oszczędnościowy Rzeczypospolitej Polskiej

Wszystkim Organizacjom, Przyjaciołom i Znajomym za wyrazy współczucia z powodu zgonu mego błp. OJCA na tej drodze serdecznie dziękuję.

Dr Symche Schönfeld

Tarnów, w październiku 1938 r.

Z powodu zgonu błp. MAKSA SCHIFFA wyrażamy głębokie współczucie Jego rodzicom i siostrze, oraz bratu Henkowi.

Strickerowie

XX-lecie Niepodległości

Z inicjatywy prezydenta dra Brodzińskiego odbyło się w sali posiedzeń Rady miejskiej zebranie komitetu obywatelskiego dla ustalenia programu uroczystości XX lecia Odzyskania Niepodległości. Po krótkiej dyskusji wybrano komitet ścisły, któremu powierzono opracowanie programu szczegółowego.

Dr Brodziński cofnął swoją kandydaturę

Prezydent miasta dr Brodziński, który został wybrany przez kolegium wyborcze kandydatem na posła — zrezygnował z swoich praw i wycofał swoją kandydaturę.

Kiedy odbędą się wybory do Rady miejskiej w Tarnowie?

Według krążących pogłosek, pochodzących od sfer dobrze poinformowanych — wybory do Rady miejskiej w Tarnowie, zostaną rozpisane w styczniu 1939, a odbędą się w marcu 1939.

Delegaci do wojew. kolegium wyborczego

Zgodnie z kalendarzem wyborczym odbyły się w Tarnowie, w niedzielę 23 b. m. wybory delegatów do wojewódzkiego kolegium wyborczego w Krakowie, które dokona wyboru senatorów.

Miasto Tarnów zostało podzielone na 9 obwodów, a każdy obwód wybrał jednego delegata. Delegatami zostali wybrani pp. prezes dr Syrowy Stanisław, dyr. Pogoda Walenty, insp. Tomaszkiewicz Franciszek, inż. Kruszyna Franciszek, mgr Marzec Jerzy, sso Kuśnierz Władysław, dyr. Machalski Tadeusz, Berszakiewicz Józef i wiceprezydent Kołodziej Tadeusz.

Odznaczenia

Za utrzymanie w wzorowym porządku swych realności, zostali odznaczeni Srebrnym Krzyżem Zasługi arch. Skoczek Marian i Somnicki Emil, zaś Brązowym Krzyżem Zasługi Madej Adolf, Łazarow Bronisław z Mościc i Ołpiński Tadeusz z Ciężkowic.

Za pracę społeczną zostali odznaczeni Srebrnym Krzyżem Zasługi em. dyr. szkoły Kwiecień Jan, Matys Józef i Robak Leon z Szczepanowic.

Dekoracji powyższych osób Krzyżami Zasługi dokonał p. Starosta Syska w sobotę, 22 bm.

Stow. Żyd. Słuch. U. J. „Ognisko“ zawiadamia członków, że dnia 30. X. odbędzie się doroczne walne zebranie stowarzyszenia o godz. 3 po poł. w sali kahału przy ul. Nowej.

Kino Apollo: „Granica“ film polski. — Poranki w sobotę i w niedzielę „Pietnastolatka“.

Ukonstytuowanie się komisji K. K. L.

Lokalne koło KKL w Tarnowie ukonstytuowało się na pierwszym swym posiedzeniu w sposób następujący: pp. dr A. Chomet — przewodniczący, Leon Kwadratstein i Chiel Kurz— zastępcy przew., A.Taub sekretarz, mgr Primes — zast. sekr., W. Götzler—skarbnik. Referentem akcji puszkowej został wybrany p. Leon Kwadratstein, dla klubów — p. Regina Gelbowa, dla Imi — p. Samuel Keller, dla Sefer Hajeled — org. Wizo, dla Izkor — p. dyr. Rosenbuschowa, dla Trumat Hameter — Anszel Taub, dla Nedarim — p. Zisze Selinger.

Z organizacji syjonistycznej

We wtorek, 25 b. m. odbyło się posiedzenie kom. org. syjon., na którym omówiono i załatwiono cały szereg spraw organizacyjnych. Między innymi uchwalono uruchomić uniwersytet ludowy na wzór lat poprzednich, przyjąć do organizacji grupę starszej młodzieży ogólno-syjonistycznej dotychczas niezorganizowanej w liczbie około 100, a w związku z ukazaniem się ulotki uchwalono następującą rezolucję:

Komisja org. syjon. potępia podpisaną nazwiskiem p. dra M. Menderera ulotkę, zawierającą fakty niezgodne z prawdą, a podważającą autorytet organizacji ogólno-syjonistycznej i Egzekutywy w Krakowie i postanawia zwrócić się do Egzekutywy organizacji syjonistycznej w Krakowie z wnioskiem o wykluczenie autora wzgl. nakładcy ulotki z organizacji syjonistycznej.

Z Zrzeszenia Kupców i Przemysłowców

We środę 19 bm. odbyło się w lokalu Zrzeszenia zebranie kupców branży „maszyny, rowery i aparaty radiowe" przy licznym udziale zainteresowanych. Po zagajeniu prezesa mgra Spielmana przedyskutowano aktualne zroblemy branżowe. Po dyskusji, w której wzięli udział pp. Gruschow, Thum, Bukspan, Grünberg i Lichtblau, wybrano zarząd sekcji powyższej branży w skład którego weszli pp. M. Holländer — przewodniczący, Grünberg — zast. przew., Bukspan, Feuer, Gruschow i Stricker — członkowie zarządu, oraz ustalono kandydaturę na biegłego podatkowego.

W związku z nałożonymi przez Prezydium Izby Przemysłowo-Handlowej w Krakowie na niektórych tut. przemysłowców konfekcyjnych grzywnami za nie terminowe udzielenie względnie tymczasowe uchylenie się od odpowiedzi na kwestionariusze, dotyczące materiałów informacyjno-statystycznych odnośnie przemysłu konfekcyjnego miasta Tarnowa — interweniował w Izbie 20 b. m., oraz złożył odnośny memoriał delegat Zrzeszenia w kierunku uchylenia orzeczeń karnych i odpisania grzywień. Interwencja była skuteczna, przy czym opieszałym przemysłowcom grzywny zostaną odpisane pod warunkiem opracowania przez nich odnośnych kwestionariuszy w zakreślonym przez Izbę czasokresie.

W sobotę, 22 bm. odbyło się w sali Zrzeszenia konstytuujące posiedzenie zarządu sekcji przedstawicieli handlowych. Przewodniczącym wybrany został p. L. Lamensdorf. Na posiedzeniu tym opracowano również plan pracy sekcji na najbliższe miesiące.

W listopadzie br. zainauguruje Zrzeszenie cykl referatów z dziedziny prawa podatkowego, które wygłoszą pp. zast. Naczelnik Urzędu Skarbowego mgr W. Schlesinger i referendarz mgr J. Biel i mgr S. Ruda. Referaty z zakresu prawa podatkowego, wygłoszone w ubiegłym roku przez prelegentów, delegowanych przez tut. Urząd Skarbowy cieszyły się olbrzymią frekwencją, wobec czego i tegoroczny sezon odczytowy w Zrzeszeniu powitany zostanie z wielkim uznaniem przez kupiectwo tarnowskie.

W związku z wejściem w życie dnia 2 października br. nowego rozkładu jazdy Polskich Kolei Państwowych, zwraca się Zrzeszenie do zainteresowanych o nadesłanie mu uwag i wniosków w sprawie ewent. koniecznych zmian obecnego układu pociągów, tak odnośnie godzin odjazdu — przyjazdu, jak stworzenia nowych połączeń wzgl. wagonów bezpośrednich. Powyższe uwagi, które złożyć należy Zrzeszeniu do 5 listopada b. r., mogą być uzupełnione także ewent. innymi postulatami z zakresu komunikacji kolejowej, osobowej i towarowej.

W niedzielę, 30 b. m. odbędzie się w lokalu Zrzeszenia punkt. o godz. 7.30 wiecz. posiedzenie Wydziału z następującym porządkiem obrad: 1) odczytanie protokołu z poprzedniego posiedzenia, 2) sprawozdanie ogólne, 3) sprawa żydowskiej szkoły kupieckiej w Tarnowie, 4) sprawy bieżące, 5) wnioski i interpelacje.

Wielkie widowisko teatralne

W sobotę, 19 listopada odbędzie się w sali Sokoła widowisko szkolne w wykonaniu młodzieży szkół „Safa Berura" pod reżyserią kierownika urzędu teatralnego przy Związku Żyd. Szkół Średnich w Łodzi, reżysera J. Kawenoki. Niezależnie od walorów scenicznych tego widowiska, to sam fakt, że około 150 dzieci weźmie udział w przedstawieniu i że strona administracyjna zostanie również powierzona młodzieży szkolnej — ma kolosalne znaczenie wychowawcze.

Widowisko to składać się będzie z dwóch części. Pierwsza część w języku polskim pod nazwą „Polonia", będzie inscenizacją dziejów niewoli i wyzwolenia Narodu Polskiego, zaś druga część w języku hebrajskim pod nazwą „L'ean", będzie inscenizacją dziejów martyrologii żydostwa i jego wyzwolenia.

Oryginalne to widowisko nawskroś muzyczne, starannie i ze znawstwem przygotowane przez doświadczonego reżysera p. Kawenoki — wzbudzi niewątpliwie zainteresowanie szerokich sfer ludności naszego miasta, które odpowiednio ocenią znaczenie właściwego wychowania naszej młodzieży.

Walne zebranie „Bnej-Syjonu"

W sobotę 22 bm. odbyło się VII doroczne walne zgromadzenie Związku Młodzieży „Bnej-Syjon" pod przewodnictwem tow. Gelbwachsa.

Zebranie zagaił prezes tow. Gelbwachs, a szczegółowe sprawozdanie sekretarskie z działalności Związku złożyła tow. Seidenówna, zaś sprawozdanie kasowe złożyła tow. Rosenberżanka. Po udzieleniu absolutorium ustępującemu zarządowi wybrano nowy zarząd w następującym składzie:

Prezes: tow. B. Gelbwachs, zastępcy prezesa: mgr Mann, mgr Zeichner, sekretarz T. Braun, członkowie zarządu: tow. mgr Aschkenazówna, T. Bruder, O. Argand, B. Fenichlówna, N. Mannówna, Z. Flaum, D. Seidenówna, E. Spira, K. Schiff i mgr Westreich.

Komisja rewizyjna: tow. S. Pariser (przew.), H. Schmidt i A. Wołowski.

Sąd polubowny: tow. N. Schönberg (przew.), I. Grünspan, T. Rosenberżanka, F. Bleiweissówna i F. Mehl.

W końcu przyjęto cały szereg rezolucyj.

Radni żydowscy wobec wyborów sejmowych

W ostatnim tygodniu odbyli Radni Żydowscy dwa posiedzenia w sprawie wyborów do Sejmu, na których po wyczerpującej dyskusji uchwalili wezwać ludność żydowską do masowego jawienia się przy urnie wyborczej w dniu 6 listopada 1938.

ZE SPORTU

Zawody o mistrzostwo ligi okręgowej

Tarnovia — Podgórze (Kraków) 1:0 (0:0)

Fatalne warunki atmosferyczne, miały znaczny wpływ na przebieg powyższego spotkania. Rozmokłe od ciągle padającego deszczu i śliskie boisko czyniło grę niezwykle uciążliwą i wpłynęło na obniżenie poziomu zawodów. Ciężkie warunki obniżyły ponadto braki techniczne obydwu zespołów, gdyż zawodnicy z trudem poruszali się po błocie.

Zwycięstwo zasłużenie odniosła Tarnovia, która była naogół drużyną lepszą, przy czym zwycięską bramkę strzelił Łabno w 20 minucie po pauzie.

Wspomnieć jeszcze należy o poważnej kontuzji bramkarza Podgórza Homara, odniesionej w zderzeniu z zawodnikiem Tarnovii Paluchem.

Sędziował p. Bochenek z Krakowa.

Zawody o mistrzostwo klasy „A"

Metal — Jutrzenka 6:0 (4:0)

Przez cały czas zawodów zaznaczyła się silna przewaga Metalu, uwidoczniona cyfrowo w wyniku spotkania. Sędziował p. Honig.

Mościce — Wisłoka (Dębica) 8:3

Sędzia p. Krupa. *Ge-Be.*

Kronika

Komitet zorg. star. młodz. przy org. ogólnosyjonistycznej. W sobotę dnia 29 bm. o godz. 3 po poł. w lokalu org. syjonistycznej przy pl. Kazimierza 3 odbędzie się herbatka towarzyska. — Uprasza się wszystkich członków o punktualne przybycie.

Tarbut. W piątek, dnia 21 b. m. odbyło się posiedzenie wydziału, na którym uchwalono uruchomienie w b. sezonie zimowym Uniwersytetu Lud., jakoteż kursów języka hebrajskiego, literatury i historii żydowskiej.

Bnej Syjon. W piątek, 28 b. m. o godz. 8.45 odbędzie się posiedzenie komisji organizacyjnej — „Koło Przyjaciół Bnej Syjonu".

— W sobotę 29 o godz. 2.30 po poł. posiedzenie komisji propagandowej. — W sobotę o godz. 3·30 po poł. plenarne zebranie członków, na którym tow. B. Gelbwachs złoży sprawozdanie z Rady Partyjnej.

Z org. Mizrachi. Co piątek wieczór o godzinie 7 wiecz. tow. Finkielstein wykłada Midrasz, a tow. Wolf Götzler wykłada co sobotę o godz. 8 rano żydowską filozofię średniowieczną — w lokalu przy ul. Lwowskiej 4.

Wizo. W sobotę, dnia 29 b. m. o godz. 8 odbędzie się wykład dra Falleka z Łodzi n. t. B. Shaw, kpiarz i moralista współczesnej epoki. Po wykładzie wieczór towarzyski. — We wtorek 1 listopada odbędzie się herbatka o godz. 8 wieczór.

Młode Wizo. W sobotę o godz. 3.30 odbędzie się plenarka z pogadanką n. t. „Obecna sytuacja międzynarodowa". — W niedzielę o godz. 8-mej posiedzenie zarządu.

Samobójstwo. 29-letni Władysław Cichy z Koszyc wielkich popełnił samobójstwo przez postrzelenie się w skroń. Przewieziony do szpitala powszechnego w Tarnowie zmarł. Przyczyna — niesnaski rodzinne.

Szoferka po pijanemu. Józef Kotapka zamieszkały przy ul. Limanowskiego, jadąc pijany autem wjechał do przydrożnego rowu przy ul. Klikowskiej, przy czym doznał ciężkich obrażeń cielesnych. W stanie ciężkim przewieziono go do szpitala powszechnego w Tarnowie. Auto zupełnie się rozbiło.

Złodzieje za kratkami. Policja aresztowała i oddała do dyspozycji władz sądowych Kazimierza Pytla i Antoniego Frączka pod zarzutem kradzieży dokonanej 5 bm. w mieszkaniu Samuela Zinsa przy ul. Brodzińskiego. — Ci sami oskarżeni stoją też pod zarzutem kradzieży garderoby w biurze „Expresu" przy ul. Kościuszki.

— Pod zarzutem dokonania całego szeregu kradzieży a m. i. także kradzieży bielizny na szkodę Eugeniusza Pokornego (przy ul. Osiedle) wartości około 600 zł. – aresztowano Stanisława Pociechę z Tarnowa i Józefa Matysza z Jastrząbki małej.

Za usiłowaną kradzież — 6 lat

Dnia 24 lipca jechał pociągiem osobowym z Dąbrowej górniczej do Grybowa handlarz bydła Zalmen Rusinek, który wiózł ze sobą 3.500 zł ukrytych w kalesonach. W pobliżu Tarnowa Rusinek zdrzemnął się, wówczas jadący w tym samym wagonie Ludwik Kühnberg usiłował go okraść i w tym celu zdjął mu marynarkę, kamizelkę, a gdy chciał kontynuować to rozbieranie — Rusinek obudził się i wszczął alarm. Nadszedł konduktor oraz współpasażerowie. Kühnberg, który dopiero niedawno opuścił mury więzienne po odcierpieniu 5-letniej kary — aresztowano, a w Tuchowie oddano go w ręce policji.

Na rozprawie odbytej w poniedziałek 24 b. m. Kühnberg został skazany za powyższą usiłowaną kradzież na 6 lat więzienia. — Bronił mgr Skowroński

Ceny ogłoszeń: Strona 350 zł, 1/2 str. 175 zł, 1/4 str. 90 zł, 1/8 str. 45 zł, 1/16 str. 30 zł, 1/32 str. 15 zł. Przed tekstem 100% drożej. Drobne za słowo 30 gr

Prenumerata: Miesięcznie zł 1·10, kwartalnie zł 3·30, półrocznie zł 6·60, rocznie 13.20. Prenumerata zagraniczna miesięcznie zł 1·50

Wydawca i odpowiedzialny redaktor Chaim Friedman. Drukiem I. Engelberga w Tarnowie